

šanu, je-li bomo izdržali s svojimi krušnimi plodovi. Avstro-Ogrska in Nemčija ste povprečno v letih 1909 do 1915 vsako leto 81.43 milijonov meterskih centov žita iz inozemstva uvažali. Te dve državi ste torej povprečno vsako leto 46 in pol milijona meterskih centov žita za svojo potrebo iz inozemstva dobivali. Ta uvoz odpade v tem letu popolnoma. To pa prisili k omejitvi v porabi žita, ki znaša pri 120 milijonih prebivalcev obeh držav za glavo in leto 33 in pol kilogramov ali za glavo in dan 110 gramov žita.

Kako visoka pa je bila dosedanja povprečna porabna množina za glavo in dan prebivalstva? — Na 1150 gramov v monarhiji in 1240 gramov v Nemčiji. To je enako isti porabi kruha, kajti 100 gramov žita daje 80 gramov moke in ta množina moke zopet 100 gramov kruha. Ako se odtegne od te porabe množine sedaj primanjkuje delno množino 110 gramov, ostane še vedno po povprečnih žetvah zadnjih let na razpolago: 1040 gramov na glavo in na Nemškem 1130 gramov na glavo za dnevno porabo. Vpoštevamo tukaj le obe velevalsti, kajti zvezna Bolgarija zamore s svojim preobilnim žitnim pridelkom tudi potrebo Turčije kriti.

Seveda se mora vpoštevati večjo uporabo velikanse armade in vsled vojne nastalo odpadanje gotovih množin žita (premalom umetnega gnoja, slabejše obdelovanje zemlje itd.). Tudi višja poraba tistih, ki se sami preskrbijo, poraba krušnih plodov v krmilne namene ter zbiranje množic imajo tehtno veljavo.

Naša osrednja porabna organizacija je določila tedaj vsakdanjo porabno množino na 280 gramov za dan in glavo. Ta vojna množina je tako previdno odmerjena, da se bode izdržalo tudi pri najslabši žetvi. Skrb konzumentov, da bi zamoglo v spomladi kruha zmanjkati, je torej popolnoma neveljavna.

Kajti tudi najslabjša žetev tekom zadnjih let, torej v časovni dobi, v kateri je vsled varstvene colnine povzročeno intenzivnejše obdelovanje zemlje skupno žetev od leta do leta ogromno povečavalo, dala je še vedno 355 milijonov meterskih centov žita v Avstro-Ogrski in Nemčiji skupaj. To se pravi, da tudi pri najslabjši žetvi stoji brez vsacega uvoza na glavo prebivalstva v Avstriji na leto 2.9 meterskih centov ali 800 gramov na dan, v Nemčiji pa na leto 3 meterski cent ali 833 gramov na dan na razpolago. In zdaj določena vojna množina znaša le 280 odnosno 300 gramov.

Naša lanska žitna žetev pa, čeprav ni bila ravno posebno dobra, tudi na noben način ni bila ena najslabših. Žetev rži in pšenice je bila res slabotna, zadovoljiva pa je bila žetev ovsu in ječmena, pa tudi koruzna žetev je bila dobra. Kot nadomestilo za pomanjkajočo rž se je največji del ječmena

zmlelo. Naša preskrba s kruhom je torej na vsak način za celo leto do prihodnje žetve zasigurjena. In zdaj se nam je še vsled zmagovitega prodiranja naših armad v Rumuniji odprlo novi bogati žitni vir.

Mnogo hušje kakor pri nas stoji s preskrbo sovražnih sil, zlasti Anglije. Anglija, Francoska in Italija uvažale so lani 160 in pol milijona meterskih centov žita iz inozemstva. Večji del tega uvoza izviraj iz Rusije in Anglije. Te dve državi izvažali ste vsako leto okroglo 130 milijonov meterskih centov žita v različne države Evrope. Ako se odtegne od te izvozne množine delež Nemčije in Avstrije z 46 in pol milijona meterskih centov, ostane za sovražne države še 83 in pol milijona meterskih centov. Teh jim pa primanjkuje, kajti uvoz iz Rusije ali Rumunske je nemogoč. Torej mora prekomorska produkcija večjo potrebo entente od najmanj 80 milijonov meterskih centov žita kriti.

Brez ozira na to, da je lastna žetev Anglije in Francoske po angleških, torej gotovo ne v naš prid govorečih cenitvah jako slabotna — na Francoskem celo glede pšenice najslabjša v zadnjih 35 letih — je istotako po angleških objavah svetovna žetev leta 1916 jako slaba in znaša le 446 milijonov kvarterjev proti 547 milijoni v prejšnjem letu. V Združenih državah znaša pšenična žetev glasom oficijelnih poročil 640 milijonov busheljev proti 1011 milijoni v prejšnjem letu. Tudi krompirjeva žetev je glasom uradnih poročil na Angleškem za 3 in pol milijona meterskih centov nižja nego leta 1915.

Ententne države potrebujejo torej najmanj 160 milijonov meterskih centov žita. Iz Rusije in Rumunske, preje glavnima deželama za izvoz, ni ničesar dobiti. Združene države in Kanada so za okroglo 350 milijonov manj pridelale in ne morejo preveč oddati. Pomagati morajo tedaj države južne zemeljske polovice, Argentinijska, Indija in Avstralija. Vprašanje je pa, če bodo zamogle to storiti. Kajti nemški podmorski čolni izvršujejo polno delo! Saj je vendar angleška trgovinska mornarica imela v vojni že izgubo 2½ milijonov ton naložnega prostora. To pomeni veliko, ako se pomisli, da se je skoraj polovico angleške trgovinske mornarice pritegnilo k pomožni službi za vojno.

Kruh postaja na Angleškem mesec za mesecem dražji. Morda stopi strašilo glada, s katerim so nas hoteli brutalni Angleži premagati, preje k njimi, nego do nas. Ako je kakšna pravičnost, potem mora priti plačilo za te lopove!

Berger.

(Allg. Bauernzeitung.)

Izpred sodišča.

Abrahamov fižol.

Budimpešta, 17. januarja. Policija je razkrila, da je bilo na poštnem uradu v

Josefstadtu pod napačno označbo kot izluščeni olešniki oddano mnogo zavojev v Galicijo, v katerih se je nahajal fižol. Ta fižol je izviraj iz zaloga mesta, ki so ležale pri trgovcu Abrahamu Kestenbaumu z najstrožjim naročilom, da jih ne sme oddajati nikomur drugemu nego domačim konzumentom proti oddaji karte za fižol. Abraham Kestenbaum je bil obsojen za svojo sleparijo na dva meseca zapora in 1000 kron denarne globe.

Raje v ječi kakor v strelskem jarku.

Maribor, 20. januarja. Leta 1893 v Callesanu na Primorskem rojeni delavec Peter Volletin, ki je bil svoj čas od sodnije v Rovignu na težko ječo treh let obsojen ter je sedel v mariborskem zaporu, napadel je dne 8. oktobra zvečer v postelji spečega kaznenca Mile Ivetića in ga je z oestro nabrušenim žepnim nožem trikrat sunil. Preje je tovarišem pravil, da bode nekaj izvršil samo zaradi tega, da bode dalje časa v ječi ostal in mu vsled tega ne bo treba iti v strelski jarek. Volletin je bil zdaj obsojen na 15 mesecev težke ječe. Ko bo to kazen prestal, bo vojna pač že končana...

Obsodba zaradi odušstva pri stanovanjih.

Sarajevo, januarja. Policijski list poroča: Hišni posestnik Janko Sebešić bil je na 300 kron denarne globe obsojen, ker je dne 12. decembra 1916 svojim strankam stanarino od 36 na 40 kron povišal. Obenem se je strankam stanarino od oblasti same zopet na prejšnjo višino znižalo.

Podpisovanje občin ptujskega okraja na 5. vojno posojilo.

Okrajni zastop ptujski, ki tudi v vojnem času tako izredno lepo in v ljudsko prid deluje, je pod predsedstvom načelnika g. Orniča svoj čas povabil vse občine v okraju, da naj se kolikor mogoče bogato udeležijo podpisovanja 5. vojnega posojila. Občine so se tega povabila tudi večinoma radovoljno odzvale. V sledečem prinašamo seznam tega podpisovanja:

Sv. Andrej-Leskovec K 15.000, Sv. Andrej sl. g. K 500, Sv. Barbara K 22.500, Destince K 7000, Dolena K 2000, Dolič K —, Dravce K 5000, Dragovič K 10.000, Sv. Lj. zabeta K 7000, Formin K —, Gajovec K —, Gorenjski vrh K 5000, Gradiš K 8000, Veliki Okič K 15.000, Velika Varnica K 10.000, Gruškagora K 16.400, Gruškovec K 10.000, Hajdina K 20.000, Sv. Trojica K 20.000, Jiršovce K 2000, Janževce K —, Sv. Janž dr. p. K 15.000, Jurovec K 10.000, Juvance K —, Krčevina pri Ptuj K 50.000, Kicerje K —, Klapovce K 20.000, Malaves K —, Lancova ves K 10.000, Podlehnik K 10.000, Sv. Lovrenc dr. p. K 15.000, Sv. Lovrenc

gove — ni več v naveden; bilo mu je, kakor da bi te enostavne, pohlevne besede mu srce zdrobile. Hotel je svojo ženo poklicati, da bi mu očenaš molila, ali njegov glas je postal tiho šepetanje.

Nakrat so se vrata odprla; mislil je, da je prišla žena. Ali ne, ona to ni bila. Neki elegantni gospod, cinder brez madeža na glavi, prišel je notri, stopil k njegovi postelji in vprašal dobrohotno: »No, stari prijatelj Cipfelberger, kako kaj Vam gre? Zakaj niste bili danes na sejm?«

Bolnik ga je nekaj časa brez miselnosti gledal. Potem ga je izpoznal. To je bil vendar veliki, vsemogočni živinski komisijonar gospod plem. Czagorsky! Kakšna čast, ta mož ga je obiskal na njegovem bolniškem ležišču!

»Prosim, vsedite se«, mrmrljal je Cipfelberger.

Komisijonar se je vsedel na stol, na katerem je sedela preje mesarjeva žena.

»Kako Vam gre?«, vprašal je mogočni mož, »kako zamorete v postelji ležati, to pa v času, ko gre kupčija tako dobro? Vstanite, Vi zamudite preveč! Pojdite z menoj!«

Govoril je z ojstrim, trdim glasom, da je obšla gospoda Cipfelbergerja groza. S trdom se je dvignil v postelji. Živinski komisijonar je bil postavil svoj fini cinder na mizo. Cipfelbergerja je prijel mrzli strah, ko je zdaj moža natančneje pogledal. Na plešasti glavi sta gospodu zrastle dva kriva kozja rogora in iz leve hlačnice finih njegovih hlač je gledalo resnično konjsko kopito. (Naprej prihodnjič.)

Vrag in mesar.

Spisal R. Hawel.

Bogati mesar Tomaž Cipfelberger je umiral. Njegova velika, debela žena sedela je ob postelji in držala desnico umirajočega v svojih dveh mastnih rokah in polzice so ji tekale preko širokega njenega obraza.

»Bodeš že zopet ozdravl, Tomaž«, je tožila. »Ti maš krepko naturo; podrejen tudi nisi, kaj tacega nam ni bilo nikdar treba, hvala Bogu!«

Ali bolnik zamajal je žalostno z glavo. »Ne govoriti, Marička, jaz že vem, kako stoji z menoj. Proč je, Marička — jaz sem na srcu bolan — doktor je to poredil. Kako da sem na srcu zbolel, tega ne vem, ko se vendar v celem življenju nisem dosti s srcem trudil. Ali reš, kaj me najbolj boli, Marička?«

Žena se je pripognila čez bolnika. »Kaj pa Tomaž?« je vprašala; »poslala bom danes k zdravniku, da ti kakšno olajšavo preskrbi.«

Ali bolnik je zanikal trudno z glavo. »Proti teji poličini mi ne more noben zdravnik pomagati, proti je nimajo v nobeni apoteki sredstva! Veš kaj me tako muči?«

Žena je poslušala z veliko napetostjo skoraj nečloveške besede. »No, kaj pa, le povej, potem ti bode lažje, ako poveš.«

Globoko je vzdihnil bolnik. Z največjim naporom je pričel govoriti:

»Da moram ravno zdaj umreti, zdaj, ko gre kup-

čija tako dobro. Odkar živim, ni bilo nobene vojne; zdaj pride nakrat velika vojna, kupčija gre, kakor ni nikdar šla, zasluži se lahko lep kupček denarja in jaz — jaz — moram zdaj umreti. To ni pravično! Ja Marička, da ne pozabim, od tistih 80 centov špeha, ki ležijo v kleti, ne oddaš preje niti ene deke, dokler ne stane kila 20 kron. To mi moraš sveto obljubiti, drugače bi ne mogel mirno umreti.«

Jokaje je pritisnila žena svoj fini žepni robec pred oči.

»Ja, Tomaž, vse se bo tako zgodilo, kakor ti želiš. Na tvoji smrtni postelji ti to obljubim. Ta svojat naj le plačuje, da postane črna. Pa saj ne bodeš umrl, Tomaž, to ne more biti. Tega naš ljubi Bog ne more dopustiti, da bi ti zdaj umrl, ko gre kupčija tako dobro!«

Njena čustva so jo tako premagala, da je morala bolniško sobo zapustiti.

Zdaj je ležal bolnik sam v veliki sobi. Zmedene misli podile so se v njegovih možganih. Videl se je stati na velikem prostoru živinskega sejmišča, sredi med svojimi tovariši od stroke, čul je glasove živinskih komisijonarjev, ki so jim najnatančneje pojasnjevali, kaj se ima zdaj glede kupčije zgoditi. In skoraj veselo mu je bilo pri njegovem vbojem bolnem srcu, ko je na to mislil, kako se vse, vse prijateljsko združuje, samo da kupčija narašča.

»To je pač blagoslov božji«, mrmrljal je pred-se in je poskusil moliti. Ali očenaš mu ni prišel na um. »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«, mu je prišlo še precej spretno čez ustnice. Ali ... in odpusti nam naše dol-